

Språk i naturvetenskap och teknik **LITTERÄRA PRESENTATIONER**

Åk 1–3 Diktsamling

Utmärkande för poesin är det språkliga experimenterandet, som också finns naturligt i barns språkutvecklingsprocess. Att ta tillvara på denna lekfullhet och kreativitet kan ge en ny dimension till arbetet med NO-ämnen och teknik för både lärare och elever.

OM EXEMPLET DIKTSAMLING

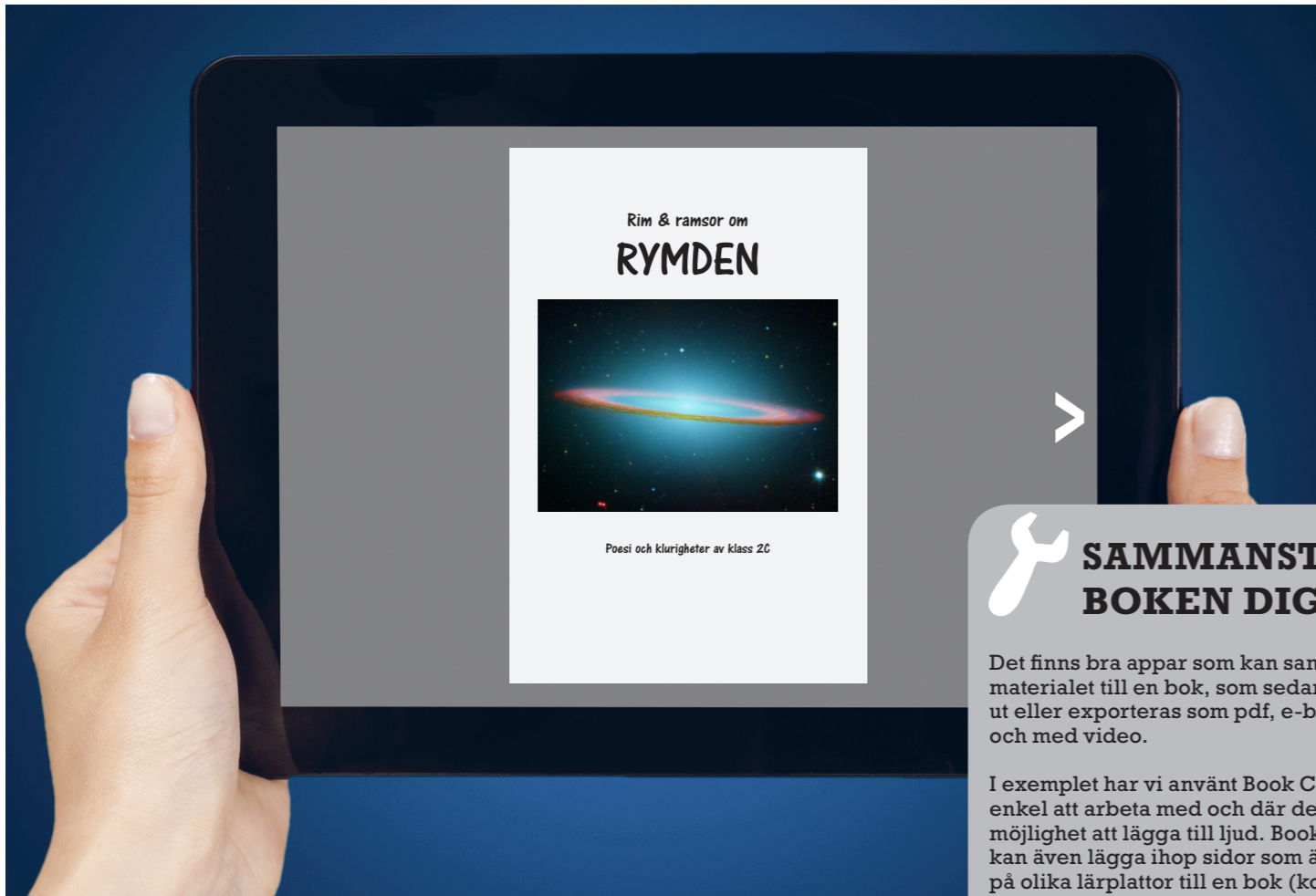
I exemplet presenterar vi några sidor ur en tänkt diktbok om rymden, där målet är att eleverna med språklig uppfinningsrikedom ska presentera sina kunskaper, känslor och tankar. Vi har också inkluderat ett antal klurigheter som ett sätt att få vara lekfull med språket utan att behöva skriva en mer formell dikt. Det gör också att boken blir varierad och interaktiv, och att eleverna kan utmana varandra med sina kunskaper.

FÖRDELAR MED EN DIKTSAMLING

Det kan vara motiverande för eleverna att från början veta att deras texter ska bli till en riktig bok. Att få arbeta med dikter, rim, ramsor och språklekar innebär också en konstnärlig frihet där inget är "rätt" eller "fel", vilket kan göra arbetsprocessen både kravlös och lustfylld.

FLER TÄNKBARA EXEMPEL

En diktbok skapad av eleverna skulle också kunna handla om exempelvis människokroppen, årstidsväxlingar, sinnen och upplevelser av ljud, ljus, dofter och smaker. Man kan också skriva "jag är"-dikter om teknik ("Jag är en helikopter") eller dikter om vad man upplever på väg till skolan.

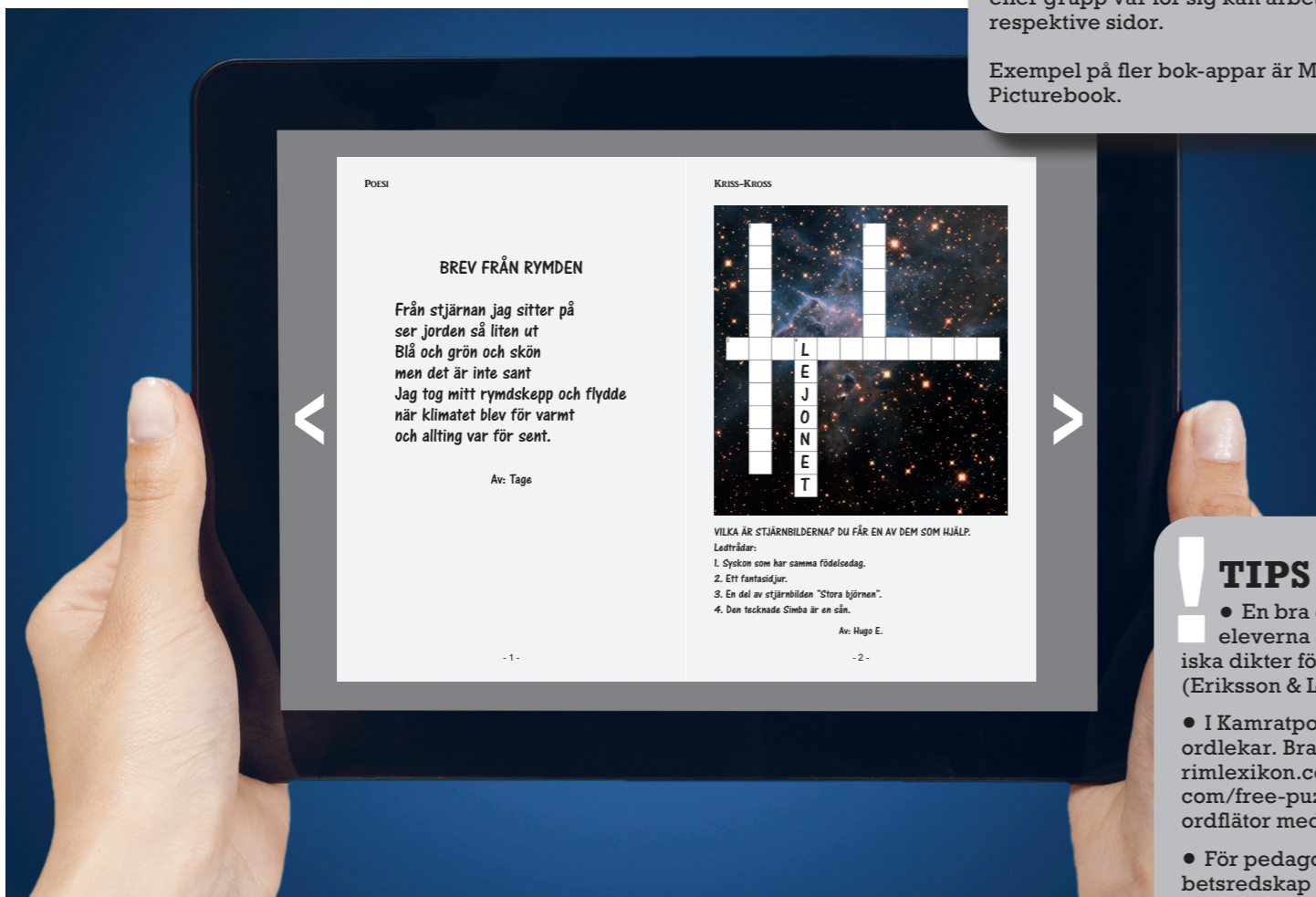

SAMMANSTÄLL BOKEN DIGITALT

Det finns bra appar som kan sammanställa materialet till en bok, som sedan kan skrivas ut eller exporteras som pdf, e-bok eller till och med video.

I exemplet har vi använt Book Creator som är enkel att arbeta med och där det också finns möjlighet att lägga till ljud. Book Creator kan även lägga ihop sidor som är skapade på olika lärplattor till en bok (kommandot "Duplicate Books"). Det gör att varje elev eller grupp var för sig kan arbeta på sina respektive sidor.

Exempel på fler bok-appar är My Story och Picturebook.

TIPS PÅ RESURSER

- En bra diktbok att läsa tillsammans med eleverna är "Det har kommit en komet – nordiska dikter för barn" av bl a Lennart Helsing (Eriksson & Lindgren, 2003).
- I Kamratposten kan man inspireras till kluriga ordlekar. Bra verktyg för att hitta rimord finns på rimlexikon.com och på www.discoveryeducation.com/free-puzzlemaker finns verktyg för att skapa ordflätor med mera.
- För pedagoger som vill läsa om poesi som arbetsredskap finns boken "Glittrig diamant dansar – små barn och språkdidaktik" (Norstedts, 2010).

MATTESAGA

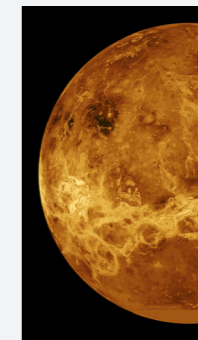
Christer Fuglesang är en svensk astronaut. Han har gjort två resor till rymden (år 2006 och år 2009). Den ena varade i 13 dagar och den andra varade i 14 dagar. Hur många dagar har Christer Fuglesang varit rymden totalt?

Svar: _____

Av: Samir

- 3 -

NAMNDIKT

Varmaste planeten (nästa En planet som också kallas Nästan lika stor som jorden Utan en egen måne Starkaste ljuset av alla planeter

Av: Klara, Wizma och Leo

POESINS REDSKAP

Några grepp som en poet kan använda är:

METAFOR OCH LIKNELSE – något är eller är som något ("snön låg som ett täcke").

BOOKSTAVS- ELLER LJUDRIM – t ex "hela himlen" (alliteration).

NYSKAPANDE ORD – t ex "fickla" (neologism).

UPPREPNING – betydelsefulla ord som återkommer i dikten.

VERS OCH STROF – diktrad respektive diktstycke. I poesin är författaren fri att bygga upp texten utan hänsyn till traditionella regler.

TÄNK PÅ FORMEN

För att öka känslan av en "riktig" bok har vi använt:

- Enhetliga typsnitt med samma textstorlek.
- Vinjetter som förklarar innehållet på varje sida.
- Tydlig sidnumrering.
- Enhetliga sidmarginaler (avstånden till sidans kanter).

HITTA ORDEN

Det finns åtta planeter i vårt solsystem. Vi har gömt dem bland en massa bokstäver. Kan du hitta dem?

M J U P I T E R S
N E J S M A R S A
E Q R O U S L H T
P P H K R N T F U
T K K A U D E V R
U H M R P R E V N
N L E Q Z P I N U
U F K I Y Z S U S
S U R A N U S V S

MERKURIUS
VENUS
~~JORDEN~~
MARS
JUPITER

SATURNUS
URANUS
NEPTUNUS

Av: Peyman

- 5 -

POESI

SOL

Guldboll glänser
skrämmar alla troll
från långt håll, parasoll

Strålar vrålar varmt
eldhav brinner rinner

Vill vara vid en pool
cool
inte sitta inne på en stol

Av: Vendela S.

- 6 -